Breezanddijk - Zurich

De gevaarlijkste plek van Nederland

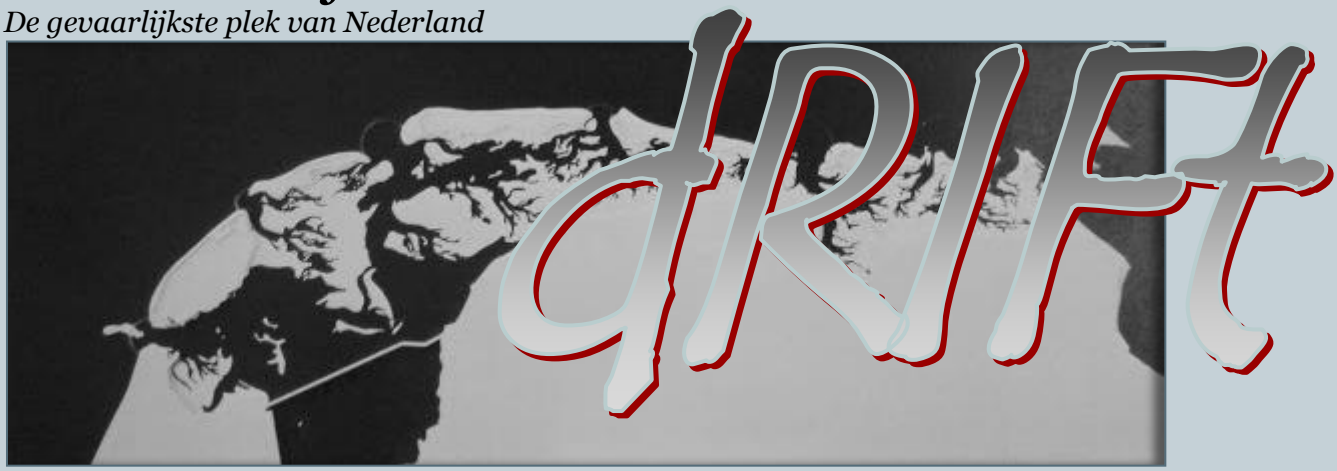

Wederom zijn we in Breezanddijk. De automaat in het benzinestation levert koffie. Geen wisselgeld. Ook geen vrachtwagenchauffeurs die kankeren op de lui met de witte platen. De kentekenbewijzen van landen als Polen en Bulgarije. Niet dat ze het die chauffeurs misgunnen, maar vervelend is het wel.
De wind zit in het westen, kracht vier. Geen zon. Prima weer om naar Harlingen te lopen. In elk geval die kant op. We zien wel hoe ver we komen. In de vluchthaven dobberen een paar honderd kuifeenden en ook een enkele topper. Die laatste zijn er vooral om aan te geven dat het winter is. Nu ja, winter zal het wel nooit meer worden. Het heeft meer van een lang aangehouden herfst. Ook de dijk is er nog. Onverstoorbaar, recht en robuust. We lopen over

de kruin, waar het vlak is. Autolawaai. Soms, wanneer de brug bij Kornwerderzand open is, wordt ons een moment van stilte gegund. Weldadig.

Een kilometer uit de kust vaart een bootje richting Den Oever. Verder ontwaren we twee grote zagers. Toch winter dus. De dijk zelf levert niet veel vogelleven op. We hopen op ijsgorzen maar vinden ze niet. We stellen ons tevreden met het aanspoelsel. Rommel, zooi, stukken hout, een deel van een sluisdeur, boomtakken, stukken plastic. Van Alles. We maken plannen om een wintervoorraad stookhout te verzamelen. Auto met aanhangertje. Moet toch kunnen. Dan vinden we ongetwijfeld ook nog een paar mooie stukken timmerhout. Kan zoon Wout weer een tafeltje in elkaar flansen. Het zal er allemaal niet van komen. Het blijft bij dagdromen.
We kennen de beweegredenen van de vogels niet. Waarom zitten er opeens, een kilometer of twee voor Kornwerderzand zomaar een paar duizend scholeksters aan de voet van de dijk? Waarom juist daar en niet ergens anders? Wel een prachtig gezicht trouwens. Direct voorbij deze groep vogels is er dan eindelijk het lang gedroomde stuk vlakke dijkglooiing. Eindelijk kunnen we vlak langs de Waddenzee lopen en genieten van een uitzicht zonder auto's en met slechts vaag autolawaai.

In het diepe water voor de Lorentz-sluizen zwemmen een stuk of tien grote zaagbekken rond en zelfs een nonnetje. Wat een prachtige vogels toch. Op de sluizen zelf treffen we een roestige plaquette aan met de volgende tekst:

Tijdens de regeering van
Koningin Wilhelmina is
deze afsluitdijk
hoofdwerk van de gedeel-
telijke droogmaking der
Zuiderzee, rechtstreeksche
verbinding van Friesland
met Noordholland, in 5 jaren
tot stand gebracht door het
vernuft en den arbeid van
Nederlandschen
ingenieurs, aannemers
en werklieden

Ter herinnering hieraan is
deze plaat door
tijdgenoten
aangebracht

1927 1932

Het is trouwens toch veel herinnering die we hier vinden. We bezoeken het kazemattenmuseum. Weliswaar gesloten, maar toch eenvoudig te betreden via de hoofdingang die niet op slot is. Gedenktekens van hier gesneuvelde helden, vrijwel allemaal afkomstig uit Friesland. Wat oude kanonnen en ander schiettuig. We komen te spreken met een vrijwilliger. Het gaat allemaal verbouwd en gemoderniseerd worden. Jammer?

Dan zetten we koers naar de bewoning van Kornwerderzand. Een kleine twintig huizen, keurig op een rij, aan de overkant van het water. Hier woonden brugwachters en ander personeel dat bruggen en sluizen bediende en nog veel meer deed. Nu wonen er vooral gepensioneerden, kunstenaars en vogelaars. We proberen de bewoning te benaderen door via de schutsluis over te steken. Het hek dat rond het complex is opgetrokken is snel genomen en we zijn al aardig op weg als vanuit de hoogte een krakende stem klinkt:
“Wat is de bedoeling heren? Dit hele complex is met een hek afgezet. Dat kunt u toch zien.”
Het is voldoende argumentatie om terug te keren en het dorp vanaf de normale kant, vanaf het noorden dus te benaderen. Toch ook weer een merkwaardige hoek met die weinige huizen met een complex van waslijnen voor gemeenschappelijk gebruik. Bootjes, surfplanken. Hier wonen rommelaars en vrijbuiters.

Verder weer. Bij kilometerpaal 31 neemt het ideale dijkvoetpad een aanvang. Er is ruimte gemaakt voor een vlakke strook van twee meter breed, bekleed met mooie, vlakke tegels. Zo moet het dus heren van Rijkswaterstaat, als jullie bezig gaan met de herprofilering van de Afsluitdijk!
Het motel bij Zurich en bij het busstation Kop Afsluitdijk, luistert inmiddels naar de naam ‘Poort van Friesland’. Het ademt nog een beetje de sfeer van voor de aanleg van de dijk, toen dit een vergeten hoek van Nederland was. De koffie smaakt goed en wij bedenken dat wij op deze eerste maandag van de maand januari, geen zuchtje luchtalarm hebben gehoord. Overal in Nederland hebben de sirenes geloeid. Maar niet op het traject Breezanddijk – Zurich. Ongetwijfeld is dit het meest vergeten en daardoor gevaarlijkste stukje Nederland of in elk geval het meest aan zijn lot over gelaten. Gelukkig is er het kazemattenmuseum.

Tekst: Theo Bakker, foto’s: Rob Strietman